Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

TURVAPAIKKA-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISRAHASTO
Euroopan unionin tuella

Dhegeysiga Hoggaanka socdaalka ee ilmaha aan waalidkood la socon ee badbaadada ka helay Midowga Yurub

Waxaa adiga laguugu yeeray waraysiga Hoggaanka socdaalka. Tilmaanbixintaan waxaa ay kuu sheegeysaa xuquuqdaada iyo waajibaadkaaga la xiriira dhegeysiga lagula yeelanaayo. Adiga iyo wakiilkaaga wada akhriya. Haddii wax uun ka mid ah arrinkaan aad fahmi weyso, waxaad faahfaahin dheeraad ah weydiisataa wakiilka ama shaqaalaha Hoggaanka socdaalka, bilowga hore ee waraysiga.

Waa maxay ujeeddada dhegeysiga?

- Waxaad Finland ka codsatay magangelyo. Waxaa dhegeysiga lagu caddayn doonaa arrimaha saamaynta ku yeelan kara, in codsigaaga lagu falanqayn doono Finland, ama aan la baari doonin iyo inkale. Dhegeysiga laguma falanqaynaayo waxyaabihii sababta u ahaa codsiga magangalyoddoonka.
- Waa la iska dhaafi karaa baaritaanka codsigaaga, haddii aad sharciga badbaadada caalamiga ah ka heshay dal kale oo tirsan waddamada Midowga yurub. Xaaladdaan sidaan ah waxaa dhegeysiga lagu caddaynayaa sababaha ah, waa maxay sababta ay tahay in codsigaagaa lagu baaro Finland, iyadoo aan arrinkaas loo eegeyn, ama ay tahay in adiga lagu siiyo sharciga degganaanshaha Finland ee sababo la xiriira arrimaha bani'aadminimo ee khaaska ah ama inaad noqotay dhibbane soo maray ka ganacsiga dadka awgood.
- Haddii aad dooneyso in aad sharciga degganaanshaha ama ciqaamadda ku codsato sababo kale, waa in aad samaysaa codsi gaar ah oo lacag la bixinaayo. Waxaana tusaale ahaan sababahaas ka mid noqon kara shaqo ama xiriir qoyseed.

18.4.2024 – somali
Suojelua EU:ssa saaneen kuuleminen Maahanmuuttovirastossa, ilman huoltajaa oleva lapsi

Waa maxay xuquuqaha aad leedahay inta uu socdo dhegeysigaan?

- Wakiilkaaga ayaa kuu soo raacaya dhegeysiga.
- Waxaad xaq u leedahay waraysigaan inta uu socdo, inaad qabsato qareen kaa caawiya arrimaha sharciyada.
- Wakiilkaaga ayaa xil iska saaraaya haddii aad u baahato in aad hesho qof caawiye ah oo kula jooga waraysiga. Haddii wakiilkaaga uusan raadin caawiye kula jooga dhegeysiga, si kastaba waan samayn karnaa dhegeysiga iyadoo uusan caawiyuhu joogin.
- Waxaa waraysiga kula jooga turjubaan. Turjubaanku wuxuu si dhexdhexaad ah isagoo aan cidna la jirin, uu u turjumayaa dhammaan wixii waraysiga dhexdiisa lagu sheego. Turjubaanku wuxuu noqon karaa mid goobta waraysigu ka dhacaayo jooga, ama khadka telefoonka ku turjumaaya, ama fiidiyoow ahaan u turjumaaya.
- Waraysi qaadaha, turjubaanka, wakiilka iyo caawiyaha waxaa saaran waajibka ah in ay sirta qariyaan, taasoo loola jeedo in aanay cid kale oo ar-rinkaan ka baxsan u sheegi karin wixii ay ka maqleen dhegeysiga dhexdiisa. Sidoo kale dukumintiyada adiga ku khuseeya waa sir la qarinaayo. Waan ka qarin karnaa arrimaha aad sheegtay xubnaha qoyskaaga, haddii sheegista arrimahaas ay adiga ama ehelkaaga ku keenayaan khatar ama dhibaato. Waxaad ku sheegi kartaa dhegeysigaan dhexdiisa wixii adiga fekerkaaga ah.
- Hoggaanka socdaalka wuxuu raadin karaa, oo raadraac uu ku samayn karaa qofka mas'uulkaaga dhabta ah. Mas'uulkaaga dhabta ah waxaa loola jeedaa, qofka adiga ku daryeelaayay markii aad joogta dalkaaga hooyo. Raadraacaas waxaa loo adeegsanayaa oo keliya macluumaadka lagammamaarmaanka u ah dhanka raadraacista. Hoggaanka socdaalku wuxuu raadraacaas u samaynayaa, qaab aanay wax dhibaato ah ka soo gaaraynin adiga iyo ehelkaaga toonna.

Waa maxay waajibaadka ku saaran adiga dhegeysigaan dhexdiisa?

- Waa arrin ay dantaadu ku jirto, in aad si xaqiiqda ku salaysan oo run ah u sheegto dhammaanba arrimaha saamaynta ku yeelanaaya dhegeysiga.
- Waa arrin ay dantaadu ku jirto in aad sheegto arrimaha adag ama dhibka badan.
- Runta sheeg. Haddii aadan xusuusan ama aadan garanayn waxa lagu weydiiyay, ha isku dayin inaad jawaabta wax uun iska allifto ama iska hindisto. Waxaad tiraahdaa, ma aqaan ama ma xusuusto. Haddii aad runta sheegi weydo, waxaa arrinkaas uu hoos u dhigayaa rumaysashada la rumaysan lahaa wixii aad sheegtay.
- Marka lagu waraysanaayo waxaad sheegtaa magacaaga iyo taariikhda dhalashadaada ee saxda ah. Haddii aadan haysan dukuminti, kaasoo aad ku xoojin karto aqoonsigaaga shakhsiyadeed, waa inaad ku dadaashaa sidii aad ku heli lahayd dukimintigaas, islamrkaasna aad u soo gudbisaa Hoggaanka socdaalka. Dukumintiyadaas waxaa ay noqon karaan tusaale ahaan, dukumintiyada aqoonsiga

shakhsiyadeed ama baasaboorka safarka. Si kastaba Hoggaanka socdaalku kuguma waajibinaayo adiga, inaad caddaymaha dukumintiyada u raadsato qaab khatar gelinaaya ammaankaaga iyo kan ehelkaagaba. Haddii aad ka gadaal doonayso inaad beddesho aqoonsigaaga shakhsiyadeed, waxaad arrinkaas dartiis u baahan tahay baasaboor ama wax kale oo ah aqoonsi shakhsiyadeed oo rasmi ah.

- Hoggaanka socdaalka waxaa uu ku keydinayaa aqoonsigaaga shakhsiyadeed iyo hawalaha la xiriira codsigaaga, nidaamka falanqaynta arrimaha ajaanibta, kaasoo ah nidaam dawladeed. Macluumaad khalad ah oo loo dhiibo diiwaanka dawladda, waa dambi lagu mutaysanaayo ciqaab. Dalkaan Finland gudahiisa waxaa mas'uuliyadda dambigu ay khusaysaa qofka buuxiyay da'da 15-ka sano.
- Bixinta macluumaad shakhsiyayeed khalad ah oo la siiyo hawlwadeennada dowladda, waa dambi sida uu sharcigu dhigaayo, kaasoo lagu mutaysanaayo ciqaab. Dalkaan Finland gudahiisa waxaa mas'uuliyadda dambigu ay khusaysaa qofka buuxiyay da'da 15-ka sano.
- Waxaad ogaataa in siinta macluumaad shakhsiyadeed aan sax ahayn ama qarinta macluumaadkii saxda ahaa, ay kugu keeni karto in lagaala noqdo sharcigii oggolaanshaha ee lagu siiyay, islamarkaana waxaa ay dhibaato ku noqonaysaa oo adkaynaysaa falanqaynta arrimaha kale ee adiga ku khuseeya.

Sidee ayaa dhegeysiga loogu soo diyaargaroobayaa?

- Waraysiga ka hor isla soo akhriya adiga iyo wakiilkaagaba, oo u kuurgala dhammaan tilmaanbixinta iyo qoraallada ay ku siiyeen hawlawdeennada dowladda.
- Haddii aad haysato sabab sax ah oo aad ku doonayso, in turjubaanku uu noqdo qof dumar ah ama nin, waxaad arrinkaas u sheegtaa wakiilkaaga waqti ka horreeya xilliga wareysiga. Isaga ayaa codsigaaga u soo gudbin doonaa Hoggaanka socdaalka. Hoggaanka socdaalka ayaa qiimayn ku samaynaysa, in sababtaasi ay tahay mid wax sax ah ku salaysan iyo inkale.
- Haddii xaaladdaada caafimaad ee jir ahaaneed ama nafsad ahaaneed ay tahay mid saamayn ku yeelan karta waraysiga, waxaad arrinkaas hore ugu sheegtaa wakiilkaaga ama shaqaalaha xerada qaxootiga.
- Xerada qaxootiga ayaa xil iska saaraysa arrinka ku saabsan, sidii aad ku imaan lahayd goobta waraysiga. Wakhti hore isla qorsheeya adiga iyo hagaha diyaarinta safarka.
- Waxaad xerada qaxootiga ka codsan kartaa cunto aad hore u soo qaadato ama lacag aad ku qadayso.
- Hore u soo qaado wixii daawo ah ee aad maalinkaa u baahan tahay.
- Hore u soo qaado dhammaan dukumintiyada iyo caddaymaha la xiriira codsigaaga.
- Wakhti hore imoow goobta.

Sidan soo socota samee maalinka dhegeysiga ee Hoggaanka socdaalka.

- Dhegeysiga dib uma dhigi kartid, wax sabab la aqbali karo la'aanteed ah. Haddii aad xanuunsato maalinka dhegeysiga, sida ugu dhakhsaha badan ugu sheeg xeradaada qaxootiga. Waa in wakiilkaagu uu u soo gudbiyaa Hoggaanka socdaalka, warqadda dhakhtarka ama kalkaalisada ee ku saabsan xanuunkaaga, ugu dambayn 1 toddobaad gudihiis, laga soo bilaabo maalinkii dhegeysiga. Haddii aad ka joogtay dhegeysiga magangalyoddoonista, adigoo aan haysan wax sabab la aqbali karo ah, codsiga waxaa go'aan laga gaari karaa iyadoo aan wax waraysi ah lagaa qaadin.
- Wakiilkaaga ama caawiyahaaga ayaa kula joogaya oo kaala qaybqaadanaaya waraysiga.
- Marka aad timaaddo goobaha Hoggaanka socdaalka, waxaa dhici karta in lagugu sameeyo baaritaanka dhanka ammaanka ah.
- Tus kaarkaaga macmiilka ee xerada qaxootiga waardiyaha Hoggaanka socdaalka.
- Goobta ku sugitaanka waxaa imaan kara oo keliya dadka loogu yeeray dhegeysiga, iyo shakhsiyaadka kale ee hore loogala heshiiyay Hoggaanka socdaalka.
- Haddaad u baahan tahay qof caawiye ah, waa in ay wakiilka ama qofka caawiyaha ah arrinkaas hore qoraal ahaan ugu soo weydiiyaan Hoggaanka socdaalka. Xaaladaha kale, waraystaha ayaa go'aan ka gaaraya bilowga waraysiga, in qofka caawiyaha ah uu waraysiga joogi kar iyo inkale. Qofka caawiyaha ah ma ahan caawiye dhanka sharciyada ah, mana ka qayb qaadan karo caddaynta arrimaha waraysiga.
- Waraystuhu waa qof shaqaale ah oo ka tirsan Hoggaanka socdaalka. Isagu waa qof jooga goobta dhegeysiga uu ka dhacaayo, ama wuxuu uga qaybqaadanayaa dhanka fiidiyowga.
- Dhegeysiga waa la duubayaa. Waxaa intaas dheer oo qolka ku jira kaameradda ilaalinta oo wax duubaysa.
- Haddii loo baahdo waxaan inta waraysigu uu socdo qaadan karnaa xilliyo nasasho ah. Adiga laftigaaga markii aad u baahato waad codsan karaa biririfta ama nasashada.

Maxaa dhacaya dhegeysiga dhexdiisa?

- Marka ugu horraysa qofka waraysiga qaadaaya wuxuu kuu sheegayaa, waxyaabaha la samaynaayo waraysiga dhexdiisa, wuxuuna hubinayaa in aad fahamtay xuquuqdaada iyo waajibaadka lagugu leeyahay iyo inkale. Haddii aadan waxyaabaha qaarkood fahmin weydii qofka waraysiga qaadaaya. U sheeg waraystaha haddii aadan fahmin hadalka turjubaanka.
- Waraysi qaaduhu wuxuu ku weydiin doonaa arrimaha soo socda:
  - aqoonsigaaga shakhsiyaydeed
  - macluumaadka ku saabsan xubnaha qoyskaaga iyo qaraabadaada
  - macluumaadka ku saabsan ciqaamaddaha, fiisooyinka iyo codsiyada magangalyoddoonka ah ee waddamada kale

  - waddooyinkii ama marinnadii safarkaada ee aad u soo martay dalkaan Finland
  - sababaha aan iyaga awgood laguugu celin karin dal kale
  - sababaha ay tahay in codsigaaga lagu falanqeeyo Finland gudaheeda, Haddii aad sharciga badbaadada caalamiga ah ka heshay dal kale
  - sidee ayaad u aragtaa dal ka saarista iyo diidmada dal soo gelitaanka
- Wakiilka ama caawiyaha midkoodna kama jawaabi karo su'aalaha adiga lagu weydiinaayo. Inta waraysigu socdo waa ay kula talin karaan, waxaana ay ku soo xusuusin karaan arrimha muhiimka ah ee aad hore ugu sheegtay.
- Si daacadnimo leh uga jawaab su'aalaha. Ha allifin ama ha hindisin jawaabaha. U sheeg waraystaha, haddii aadan garanayn ama xusuusanayn waxa lagu weydiiyay.
- Hoggaanka socdaalka waxaa uu waraysiga kaaga dhegeysan karaa, caddaymaha saamaynta ku yeelan kara go'aanka arrinkaaga. Tusaale ahaan, Haddii adiga lagu tuhunsan yahay dambi aad ka samaysay Finland gudaheeda, amaba lagugu xukumay dambi aad ka gaysatay Finland gudaheeda, waxaa arrinkaas uu saamayn ku yeelan karaa falanqaynta codsigaaga ee Hoggaanka socdaalka. Hoggaanka socdaalka waxaa haddii loo baahdo inta dhegeysigu uu socdo, uu adiga ku siinayaa fursad aad ku sheegi karto fikirkaaga la xiriira arrinka.
- Waraysi qaadaha ayaa ku qoraaya kombiyuutarka, wixii waraysiga dhexdiisa lagu sheegay. Waxyaabahaas qoraalka laga sameeyay waxaa loogu yeeraa Dukuminti. Marka uu waraysigu dhammaadana, turjubaanka ayaa kuu akhrinaaya dukumintigii uu qoray qofka waraysiga qaadaayay. Haddii aad dareento wax khalad ah, waa in aad u sheegto waraysi qaadaha. Sidoo kale dukumintiga la qoray wax dheeraad ah waad ku dari kartaa. Intaa dabadeed dukumintiga waa la saxiixayaa, waxaana koobi laga siinayaa wakiilkaaga

Qaabkee ayaa Hoggaanka socdaalku uu ku gaaraa go'aanka?

- Haddii aad doonayso in aad ka gadaal soo gudbiso caddaymo dheeraad ah, waxaad u dhiibtaa wakiilkaaga ama caawiyahaaga, kuwaasoo u soo gudbin doona Hoggaanka socdaalka. Arrinkaaga telefoonka ugama wada hadlayno, waayo ma xaqiijin karno aqoonsiga shakhsiyadeed ee qofka na soo wacaaya.
- Hoggaanka socdaalka waxaa uu ku gaarayaa go'aanka arrinkaaga ku saabsan isagoo ku salaynaaya macluumaadkii aad ku siisay waraysigii lagula yeeshay iyo wixii kale ee caddayn ah ee aad u soo bandhigto. Hoggaanka socdaalku waxaa sidoo kale uu ka raadin karaa macluumaadka la xiriira dhanka go'aanka, ilaha guud ee dadweynaha.
- Haddii la go'aamiyo in dib laguugu celiyo dal kale, waxaad racfaan ka qaadashada go'aankaas u gudbin kartaa maxkamadda. Sidoo kale waxaad maxkamadda ka codsan kartaa arrinka ah, in aad sii joogto Finland tan iyo inta maxkamaddu ay ka falanqaynayso racfaankaaga.
- Haddii codsigaaga aan lagu falanqayn Finland, dib ayaa laguu celin karaa waxaana la amri karaa in laguu diido inaad Finland soo gasho.